

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie 7

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe -liryka i gatunki mieszane	Uczeń: - relacjonuje treść wiersza - określa rodzaj literacki utworu -wskazuje podmiot liryczny - wskazuje adresata lirycznego -wskazuje archaizmy w utworach	Uczeń: - wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i nazywa jego uczucia - wskazuje i wypowiada się na temat adresata lirycznego - wskazuje apostrofę i wyjaśnia jej funkcję - dokonuje podziału wiersza na części tematyczne - wskazuje i podaje nazwy środków stylistycznych użytych w wierszu - ustala przynależność gatunkową wiersza - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>renesans, humanizm, fraszka, apostrofa, archaizm, hierarchia wartości, neologizm, wiersz biały, wiersz wolny, mała ojczyzna, sonet, personifikacja, puenta, paradoks, ironia, rym, powtórzenie, pieśń, pytanie retoryczne, satyra, romantyzm, pozytywizm, emigracja, ballada</i>	Uczeń: - interpretuje znaczenie wiersza - wyjaśnia sens puenty utworu - wskazuje kontekst biograficzny utworu - określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu - omawia język wiersza - wyjaśnia metaforyczne znaczenie związków frazeologicznych - interpretuje tytuł - omawia funkcję neologizmów w wierszu - omawia znaczenie refrenu dla wymowy wiersza -charakteryzuje twórczość J. Kochanowskiego A. Mickiewicza,	Uczeń: - wypowiada się na temat utworu, - wypowiada się na temat podmiotu lirycznego, interpretuje jego postawę, hierarchię wartości, przedstawia jego punkt widzenia, sposób postrzegania świata i wartości - wypowiada się na temat własnego pojmowania pojęcia „małej ojczyzny” - określa nastrój wiersza i wyjaśnia, jakimi środkami jest on budowany - interpretuje puentę, przesłanie utworu - podejmuje dyskusję dotyczącą utworu - omawia związek pomiędzy twórczością autorów (J. Kochanowski, I. Krasicki, A. Mickiewicz, J. Słowacki) a problemami epoki - wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy utworów J. Kochanowskiego i A. Mickiewicza	Uczeń: - podejmuje dyskusję na tematy związane z utworem i dotyczące jego problematyki - wskazuje konteksty i nawiązania - podejmuje dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia - opracowuje mapę myśli dotyczącą omawianego tematu - tworzy samodzielną wypowiedź pisemną na tematy szeroko powiązane z utworem - omawia wybrane teksty kultury

Kształcenie literackie i kulturowe -proza Lektury obowiązkowe i uzupełniające	Uczeń: - określa rodzaj literacki utworu - określa przynależność utworu/fragmentów utworu do rodzaju literackiego - podaje nazwę rodzaju narracji - relacjonuje treść utworu/fragmentu utworu - wskazuje wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym	Uczeń: - wskazuje cechy gatunkowe utworu - zapisuje wydarzenia w punktach - wypowiada się na temat narracji w utworze - omawia świat przedstawiony w utworze - opisuje czas i miejsce akcji - charakteryzuje głównego bohatera utworu/ bohaterów występujących w danym fragmencie utworu - określa typ narracji występującej w danym fragmencie - wskazuje archaizmy i wyjaśnia ich znaczenie - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powieść, powieść kryminalna, nowela, punkt kulminacyjny, emigrant, symbol, wyraz potoczny, kompozycja, przypowieść, carpe diem, sentencja, powieść historyczna, archaizm</i>	Uczeń: - omawia cechy decydujące o przynależności gatunkowej utworu - opisuje wewnętrzną przemianę bohatera - omawia relacje panujące między bohaterami - omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera - interpretuje postępowanie bohaterów - omawia funkcję narracji pierwszoosobowej - omawia funkcję wyrazów potocznych w danych fragmentach - interpretuje znaczenie aforyzmów znajdujących się w utworze - omawia funkcje archaizmów w utworze	Uczeń: - podejmuje dyskusję na główne tematy dotyczące utworu - formułuje i wyjaśnia przesłanie utworu - analizuje sposób przedstawienia bohaterów - interpretuje słowa bohaterów - rozumie i omawia elementy symboliczne utworu - wypowiada swoją opinię na temat przeczytanego fragmentu	Uczeń: - przygotowuje prezentację multimedialną dotyczącą tematów, motywów zawartych w utworze - podejmuje dyskusję na tematy związane z utworem i odnosi ją do wybranych tekstów kultury - omawia kontekst historyczny danego utworu
---	---	---	---	--	--

Kształcenie literackie i kulturowe -dramat i spektakl teatralny	Uczeń: -przyporządkowuje utwór do rodzaju literackiego - relacjonuje ogólnie treść dramatu - określa czas i miejsce akcji - dokonuje podziału bohaterów na bohaterów realistycznych i bohaterów fantastycznych <i>pierwszoplanowi, bohaterowie drugoplanowi, bohaterowie epizodyczni, motto, dramat romantyczny, dziady, guślarz, motto, wierzenia ludowe, nauka moralna</i>	Uczeń: - omawia cechy gatunkowe tragedii - dokonuje podziału bohaterów na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych - charakteryzuje bohaterów utworu - wskazuje wątek główny i wątki poboczne utworu - zapisuje w punktach historię przedstawioną w utworze - wskazuje sceny komiczne i tragiczne - podaje przykłady różnych rodzajów komizmu - rozpoznaje elementy języka teatru w przedstawieniu - wskazuje cechy dramatu - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przedstawienie realistyczne, komedia, komizm charakterów, komizm sytuacyjny, komizm słowny, akt, scena, didaskalia, karykatura, bohaterowie</i>	Uczeń: - interpretuje tytuł dramatu - wyjaśnia sens motta - opisuje nastrój dramatu - wskazuje cechy dramatu romantycznego - określa funkcję świata fantastycznego w utworze - opisuje bohatera, jego ewolucję, decyzje itp. - wskazuje cechy teatru antycznego obecnego współczesnego - określa funkcję ironii w dramacie - omawia relacje pomiędzy dramatem a teatrem - wyjaśnia, na czym polega karykaturalne przedstawienie bohaterów - omawia specyfikę teatru współczesnego - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przedstawienie awangardowe, komizm charakterów, komizm sytuacyjny, komizm słowny</i>	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polega tragizm bohatera - wyjaśnia znaczenia symboliczne zawarte w utworze - interpretuje wybrane przedstawienie teatralne - analizuje zakończenie dramatu i omawia jego przesłanie - analizuje sposoby uzyskania odpowiedniego nastroju w dramacie - wypowiada się na temat prawd moralnych przedstawionych w utworze	Uczeń: - analizuje wskazany plakat teatralny - formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy o ludzkiej psychice, moralności itp. - pisze recenzję przedstawienia teatralnego - podaje przykłady przedstawienia motywów zawartych w utworze w innych tekstach kultury - wybiera dwie adaptacje dramatu i dokonuje ich analizy porównawczej
---	---	--	--	---	---

Kształcenie literackie i kulturowe - reportaż	- relacjonuje treść fragmentów utworu	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>reportaż</i>	- dokonuje podziału tekstu na części i nadaje im tytuły - wskazuje cechy reportażu	- podejmuje dyskusję na temat związany bezpośrednio z tematem utworu	- wyraża własną opinię na tematy szeroko związane z utworem - wskazuje inne teksty kultury powiązane tematycznie z omawianym utworem
Pisanie form wypowiedzi - rozprawka	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza, hipoteza, argumenty, akapit</i> - przedstawia elementy kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej - wskazuje cechy dobrze skomponowanego tekstu - organizuje tekst, nie zawsze zachowując logikę	Uczeń: - formułuje argumenty do podanego zagadnienia - tworzy plan rozprawki na podstawie podanej dyskusji - porządkuje podaną wypowiedź - wskazuje w podanym tekście zdanie główne akapitu - tworzy wewnętrznie uporządkowane wypracowanie o umiarkowanym stopniu spójności	Uczeń: - formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy - koryguje dane wypracowanie - formułuje wstęp do wypracowania - tworzy wewnętrznie uporządkowane, na ogół spójne wypracowanie	Uczeń: - pisze rozprawkę w której: zawarta została właściwa teza bądź hipoteza, argumentacja jest wnikliwa, przekonująca i konsekwentna, przedstawiona została własna opinia dotycząca zadanego tematu, ujawniająca szczególną wrażliwość/wnikliwość piszącego - tworzy wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie	Uczeń: bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Pisanie form wypowiedzi - charakterystyka	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>charakterystyka, charakterystyka postaci, autocharakterystyka, charakterystyka porównawcza</i> - wskazuje elementy składające się na charakterystykę	Uczeń: - omawia różnice pomiędzy charakterystyką statyczną a charakterystyką dynamiczną	Uczeń: - tworzy plan charakterystyki wybranej postaci literackiej bądź filmowej	Uczeń: - pisze charakterystykę zawierającą opis wyglądu zewnętrznego postaci i wnikliwy opis cech charakteru, konsekwentnie poparty trafnie dobranymi przykładami	Uczeń: - tworzy charakterystykę porównawczą dwóch postaci literackich lub filmowych

Pisanie form wypowiedzi - opis sytuacji, przeżyć wewnętrznych i dzieła sztuki	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> - wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki - podaje nazwy barw użytych przez malarza - opisuje, co zostało przedstawione na obrazie - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>realizm, źródło światła</i>	Uczeń: - wskazuje podział obrazu na części tematyczne - wskazuje głównych bohaterów obrazu - opisuje postacie przedstawione na obrazie i ich emocje - wypowiada się na temat strojów bohaterów - omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach	Uczeń: - opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji - redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu - omawia kolorystykę dzieła - przedstawia na podstawie wybranych źródeł cechy impresjonizmu - odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów występujących na obrazach - interpretuje gesty bohaterów obrazu - omawia rolę światła na obrazie	Uczeń: - tworzy dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji - redaguje pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne i posługując się bogatym słownictwem - wyraża swoją opinię na temat obrazu - wskazuje cechy impresjonizmu na obrazie - wnikliwie przedstawia przy opisie dzieła sztuki elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy artyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość - omawia konteksty (biblijny, mitologiczny itp.) - interpretuje wymowę dzieła	Uczeń: - porównuje obraz z innymi tekstami kultury - omawia wybrany obraz impresjonistyczny
Nauka o języku - fonetyka - akcent wyrazowy	Uczeń: - podejmuje próbę wyjaśnienia znaczenia terminów: <i>głoska, spółgłoska, samogłoska, litera, upodobnienia fonetyczne, ubezdźwięcznienia, udźwięcznienia, upodobnienia wsteczne i postępowe, upodobnienia wewnątrzwyrazowe, upodobnienia międzywyrazowe, utrata dźwięczności w wygłosie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> - dokonuje podziału wyrazu na głoski - wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski - wskazuje spółgłoski powodujące upodobnienia	Uczeń: - określa funkcję głosek i w podanych wyrazach - zapisuje wymowę wyrazu i wskazuje różnice pomiędzy wymową a pisownią - na ogół poprawnie wymawia wyrazy - wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach - wskazuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście - poprawnie akcentuje przeczytane wyrazy - przedstawia zasady stosowania akcentu wyrazowego	Uczeń: - dokonuje poprawnego podziału wyrazu - poprawnie wymawia wyrazy - wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe - wskazuje wyrazy, w których nie wolno upraszczać grup spółgłoskowych - wskazuje rzeczowniki, w których akcent pada na 3. sylabę od końca	Uczeń: - koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę - stosuje w wypowiedzi wyrazy, w których akcent pada na 3. i 4. sylabę od końca	Uczeń: - swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

Nauka o języku – - części mowy, czasownik	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czasownik osobowy, czasownik nieosobowy, czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> - wymienia, przez co odmienia się czasownik - odróżnia formy nieosobowe czasownika od form osobowych	Uczeń: - określa formy gramatyczne czasownika - uzupełnia zdania czasownikami w odpowiedniej formie	Uczeń: - redaguje zdania z nieosobowymi formami czasownika zakończonymi na -no, -to - przekształca zdania, używając odpowiedniej formy czasownika	Uczeń: - modyfikuje wypowiedź za pomocą zmiany aspektu - sporządza notatkę z zastosowaniem nieosobowych form czasownika	Uczeń: - redaguje instrukcję, w której wykorzystuje czasowniki w trybie rozkazującym - odmienia czasowniki kłopotliwe
Nauka o języku - strona czynna i bierna czasownika	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>strona czynna, strona bierna, wykonawca czynności, obiekt czynności, czasownik przechodni, czasownik nieprzechodni</i> - przedstawia zasadę tworzenia strony biernej czasownika	Uczeń: - przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie - odróżnia czasowniki przechodnie od czasowników nieprzechodnich - wskazuje wypowiedzi, w których najważniejszą rolę odgrywa wykonawca czynności oraz te, w których najistotniejszy jest obiekt czynności	Uczeń: - wskazuje, w jakich okolicznościach używamy strony biernej - odnajduje w tekście czasowniki w stronie biernej i wyjaśnia, w jakim celu zostały użyte	Uczeń: - używa strony biernej w tekstach oficjalnych, np. w stylu urzędowym	Uczeń: - swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

Nauka o języku - imiesłowy	Uczeń: - wskazuje imiesłowy w tekście - wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami	Uczeń: - tworzy imiesłowy od podanych czasowników - odmienia imiesłowy przymiotnikowe - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami - tworzy imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>	Uczeń: - przekształca zdania podrzędne w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe z określeniami - przekształca wskazane zdania na konstrukcje z imiesłowami przysłówkowymi - zastępuje określenia oznaczające cechy z imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>	Uczeń: - wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłówów - redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłówów - redaguje tekst z użyciem imiesłówów z przeczeniem <i>nie</i>	Uczeń: - swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku- zdania - zdania złożone - rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie - zasady interpunkcyjne w zdaniach złożonych	Uczeń: - wskazuje zdania złożone - wymienia rodzaje zdań złożonych - odróżnia zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie - wskazuje spójniki, przed którymi należy postawić przecinek w zdaniu złożonym współrzędnie - wymienia zasady stosowania przecinków w zdaniach złożonych	Uczeń: - wskazuje pytanie, na które odpowiadają dane zdania podrzędne - podaje nazwy rodzajów zdań złożonych - wskazuje zdania złożone współrzędnie i określa ich typy - przyporządkowuje zdania współrzędne stosownie do podanego wykresu - wskazuje zdania podrzędne przydawkowe i formułuje do nich pytania - wskazuje zdania podrzędne dopełnieniowe i formułuje do nich pytania - wskazuje zdania złożone współrzędnie, w których brakuje przecinków	Uczeń: - przyporządkowuje wykresy do zdań - sporządza wykresy zdań złożonych współrzędnie - formułuje zdania podrzędne i stawia przecinki w odpowiednich miejscach	Uczeń: - sporządza wykresy zdań złożonych i podaje nazwy typów zdań podrzędnych - przekształca tekst, stawiając przecinki w odpowiednich miejscach	Uczeń: - swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

Nauka o języku - wypowiedzenie wielokrotnie złożone	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wypowiedzenie wielokrotnie złożone, zdanie główne</i> - dokonuje podziału wypowiedzeń wielokrotnie złożonych na wypowiedzenia składowe	Uczeń: - wskazuje zdanie główne w wypowiedzeniu złożonym - stosuje odpowiednią interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych	Uczeń: - sporządza wykres zdania wielokrotnie złożonego - przekształca grupy zdań pojedynczych w wypowiedzenia wielokrotnie złożone	Uczeń: - dokonuje opisu składniowego sporządzonego wykresu - koryguje zbyt długie wypowiedzenia wielokrotnie złożone	Uczeń: - swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku - mowa niezależna i zależna	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna, mowa niezależna</i> - wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną	Uczeń: - w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną - zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej - przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję	Uczeń: - redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej	Uczeń: - przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie	Uczeń: - swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku - słotwórstwo, wyrazy pochodne, rodziny wyrazów, przedrostki i przyrostki, skrótowce i skróty, wyrazy złożone	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, kategoria słotwórcza, czasowniki dokonane, stopień wyższy i najwyższy przymiotników oraz przysłówków, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, skrótowiec, skrót, wyraz złożony, złożenie, zrost</i>	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych - tworzy przymiotniki od rzeczowników - przyporządkowuje wyraz pochodny do kategorii słotwórczej - wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny - wskazuje wyraz podstawowy w parze wyrazów pokrewnych - zapisuje wyrazy, stosując odpowiednie przedrostki - zapisuje wyrazy z odpowiednimi przyrostkami - dztwo, -ctwo, -dzki, -cki - odnajduje skrótowce w tekście - wyjaśnia znaczenie skrótowców i skrótów - objaśnia znaczenie wskazanych wyrazów złożonych - odróżnia zrosty od złożeń - wymienia kategorie słotwórcze - referuje zasady tworzenia wyrazów złożonych i wymienia ich typy	Uczeń: - wskazuje w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny - wskazuje formant w wyrazie pochodnym - tworzy czasowniki dokonane poprzez dodanie przedrostków - tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków - podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności w rodzinie wyrazów - w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego zapisu przedrostków z-, s- oraz przyrostków -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki - poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu - poprawnie zapisuje skróty podanych wyrażeń - tworzy poprawne przymiotniki złożone - wymienia rodzaje skrótowców - przedstawia zasady odmiany skrótowców i używania ich w zdaniach	Uczeń: - dokonuje analizy słotwórczej podanych wyrazów - tworzy wyrazy należące do konkretnych kategorii słotwórczych - sporządza wykresy rodziny wyrazów - tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przedrostkami s-, z- oraz przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki - zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami - używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście	Uczeń: - swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

Nauka o języku: pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy Ortografia i interpunkcja	Uczeń: - wymienić części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> - wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> - wymienia zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i>, zakończeń <i>-dztwo</i>, <i>-dzki</i> oraz <i>-ctwo</i>, <i>-cki</i>	Uczeń: - zastosować poznane zasady w praktyce - wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów - odnajduje w tekście błędne zapisy <i>nie</i> z różnymi częściami mowy - uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami	Uczeń: - skorygować tekst pod względem pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy - wskazuje właściwe formy wyrazów - uzasadnia pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach - podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię - poprawnie zapisuje podane słowa	Uczeń: - stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i> - tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników - stosuje zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście - tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó</i>, <i>u</i>, <i>rz</i>, <i>ż</i>, <i>ch</i>, <i>h</i>, <i>małych</i> i <i>wielkich liter</i> - poprawnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne	Uczeń: swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną
--	--	---	---	--	---